

EXPOSITIES

Sieraden als amulet tegen het kwaad

door door Thea Detiger

De bedoeïensieraden uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika, die te zien zijn op de tentoonstelling *Betoverd* in het RMO komen van drie particuliere verzamelingen. De juwelen hebben niet alleen een esthetische en economische waarde, maar volgens Egyptologe en sieradenverzamelaar Sigrid van Rooode, ook een beschermende functie. Zo werden ze van oudsher gedragen als amuletten en talismannen tegen kwade invloeden.

Oorbel uit de expositie Betoverend.

Foto: RMO

In haar Engelstalige boek *Desert Silver*, dat werd uitgegeven door KIT Publishers (prijs 19.50 euro), legt ze uit hoe in de sieraden van de nomaden onder islamitische motieven nog sporen te vinden zijn uit de tijd van het Byzantijnse en Grieks-Romeinse Rijk, of nog ouder uit de tijd van de farao's, de oude Perzen en de Phoeniciërs. Zo hadden de Romeinen al stenen kralen met het befaamde blauwe oog tegen het kwaad. Ook filigrein en armbanden in de vorm van een slang namen de bedoeïenen over.

De hand van Fatima (de dochter van de profeet Mohammed), die in veel sieraden is terug te vinden, was aanvankelijk alleen bedoeld om het heilige getal vijf te symboliseren. Een gebruik dat al bekend was bij de oude Egyptenaren. Ook het gebruik van diermotieven heeft een lange geschiedenis. Zo gold de vis bij de Romeinen al als symbool van vruchtbaarheid. De afbeeldingen van zon, maan en sterren komen zelfs uit het oude Mesopotamië. Ook de triangel-vorm, die voor de vrouwelijke seksualiteit staat, komt in die contreien reeds in de 12e eeuw voor Chr. voor. Een typisch Egyptisch sieraad is de zar-amulet voorzien van belletjes, die speciaal bedoeld was voor een ceremonie waarbij kwade geesten werden uitgedreven bij vrouwen die bezeten waren. De voorkeur voor zilver zou komen omdat Mohammed daar een voorkeur voor had. Maar tegenwoordig, nu de sieraden vaak als bruidschat dienen en hun waarde als een appeltje voor de dorst wordt gezien, zie je steeds meer goud.